

HAKİMLER

kitabı

HAKİMLER - iskelet

Önsöz:

İsrail'in suçu

(1:1 - 3:6)

1. İsrailin birinci suçu: düşmanlarını tam yenmediler (1:1 - 2:5)

2. İsrailin ikinci suçu: Rabbe karşı gittler (2:6 - 3:6)

Ana bölüm:

Baskılar ve kurtarıcılar (3:7 - 16:31)

A. Otniel - Aram'a (Suriye'ye) karşı (3:7-11)

B. Ehut - Moavlılara karşı (3:12-30)

1. Şamgar (3:31)

C. Debora - Kenanlılara karşı (bölüm 4-5)

D. Gidyon - Midyanlılara karşı (bölüm 6-8)

- Avimelek, anti-hakim (bölüm 9)

2. Tola (10:1-2)

3. Yair (10:3-5)

E. Yiftah - Ammonlulara karşı (10:6 - 12:7)

4. İvsan (12:8-10)

5. Elon (12:11-12)

6. Avdon (12:13-15)

F. Şimşon - Filistilere karşı (bölüm 13-16)

Ekleme:

Hakimler zamanındaki düşkünlük (b.17-21)

1. Birinci örnek:
dinsel düşkünlük
  - Mika: kiralık Allah görevlisi (b.17)
  - Danlılar: zorbacılıkla putperestlik (b.18)
2. İkinci örnek:
ahlaki düşkünlük
  - Levilinin cariyesi ve Giva kasabası (b.19)
  - Benyamınlilerle iç savaş (b.20-21)

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:1-3

İsraililer, Yeşu'nun ölümünden sonra RAB'be, "Bizim için Kenanlılar'la savaşmaya ilk kim gidecek?" diye sordular.
2 RAB, "Yahuda oymağı gidecek" dedi, "Kenan ülkesini onun eline teslim ediyorum."

3 Yahudaoğulları, kardeşleri Şimonooğulları'na, "Kenanlılar'la savaşmak için payımıza düşen bölgeye bizimle birlikte gelin" dediler, "Sonra biz de payınıza düşen bölgeye sizinle geliriz."
Böylece Şimonooğulları Yahudaoğulları'yla birlikte gitti.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:4-7

4 Yahudaoğulları saldırıya geçti. RAB Kenanlılar'la Perizliler'i ellerine teslim etti. Bezek'te onlardan on bin kişiyi öldürdüler.

5 Adoni-Bezok'le orada karşılaşp savaşa tutuştular, Kenanlılar'la Perizliler'i yenilgiye uğrattılar.

6 Adoni-Bezok kaçtı, ama peşine düşüp onu yakaladılar; elleriyle ayaklarının başparmaklarını kestiler. 7 O zaman Adoni-Bezok şöyle dedi: "*Elleriyle ayaklarının başparmakları kesilmiş yetmiş kral, soframdan düşen kırıntıları toplayıp yedi. Tanrı bana onlara yaptıklarımın karşılığını veriyor.*" Adoni-Bezok'i Yerusolim'e götürdüler; orada öldü.

- Bezok - herhalde Yerusolim'e yakın
- Adoni-Bezok - parmakları kestiler, bir daha bir silah tutmasın diye
- "göze göz, dişe diş" cezası

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

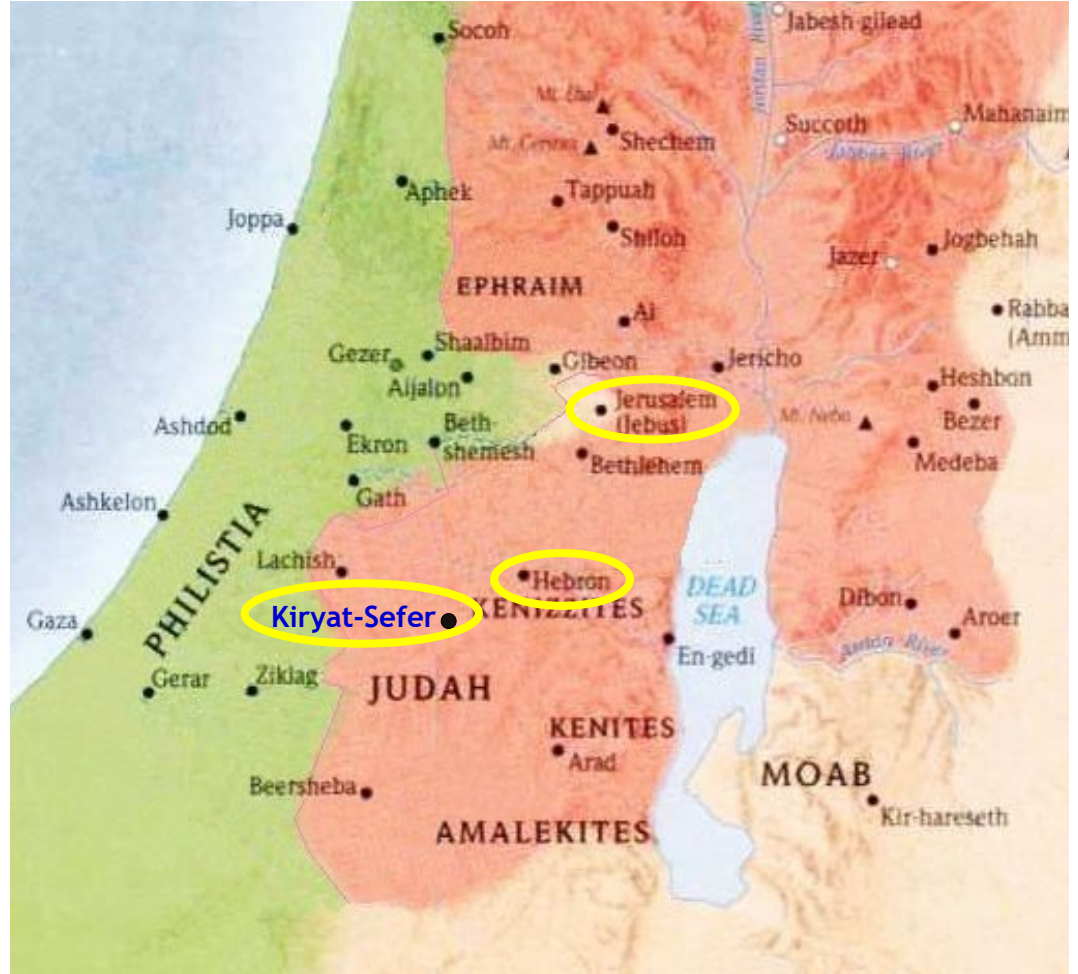
1:8-11

8 Yahudaoğulları Yerusâlim'e saldırıp kenti aldılar; halkı kılıçtan geçirerek kenti ateşe verdiler.

9 Sonra dağlık bölgede, Negev'de ve Şefela'da yaşayan Kenanlılar'la savaşmak üzere güneye yöneldiler.

10 Eski adı *Kiryat-Arba* olan **Hevron**'da yaşayan Kenanlılar'ın üzerine yürüyerek Şeşay, Ahiman ve Talmay'ı yenilgiye uğrattılar.

11 Oradan eski adı *Kiryat-Sefer* olan **Devir** Kenti halkının üzerine yürüdüler

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

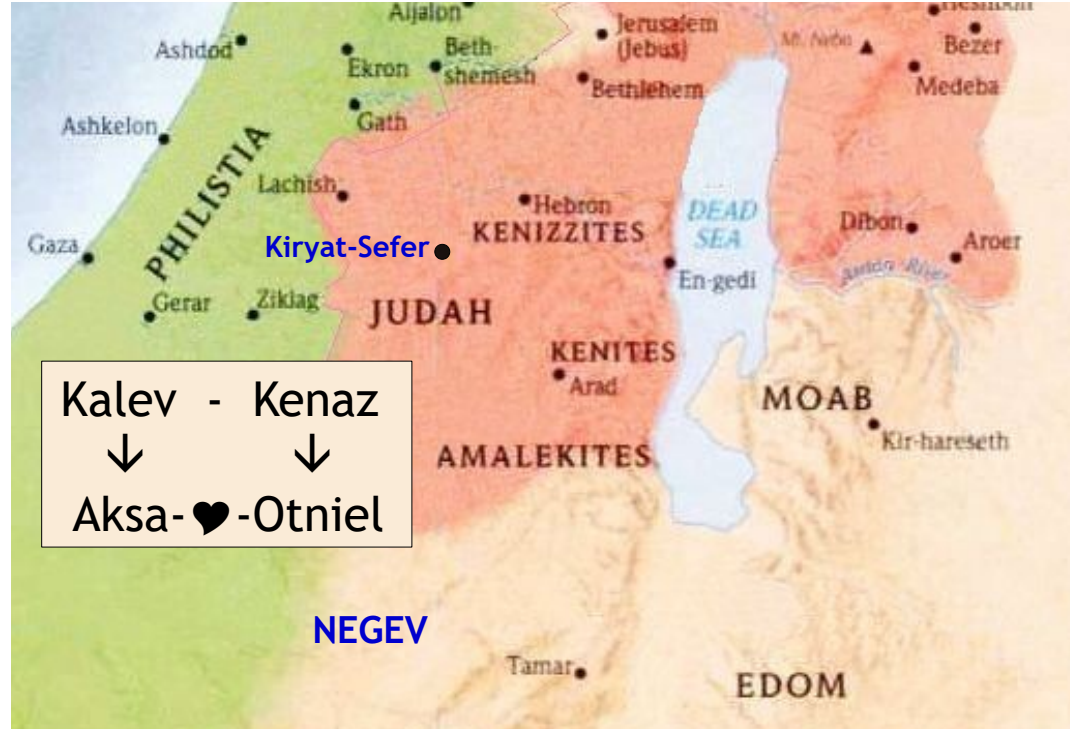
1:12-15

12 Kalev, "Kiryat-Sefer halkını yenip orayı ele geçirene kızım Aksa'yı eş olarak vereceğim" dedi.

13 Kenti Kalev'in küçük kardeşi Kenaz'ın oğlu Otniel ele geçirdi. Bunun üzerine Kalev kızı Aksa'yı ona eş olarak verdi.

14 Kız Otniel'in yanına varınca, onu babasından bir tarla istemeye zorladı. Kalev, eşeğinden inen kızına, "Bir isteğin mi var?" diye sordu.

15 Kız, "Bana bir armağan ver" dedi, "Madem Negev'deki toprakları bana verdin, su kaynaklarını da ver." Böylece Kalev yukarı ve aşağı su kaynaklarını ona verdi.

- "Negev" sözü aslında "güney" demektir. Aksa burada demek istiyor ki, "Bana verdiğin yer sanki çölde, susuz"

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:16-19

16 Musa'nın kayınbabasının torunları olan Kenliler, Yahudaoğullarıyla birlikte Hurma Kenti'nden ayrılıp Arat'ın güneyindeki Yahuda Çölü'nde yaşamaya gittiler.
17 Bundan sonra Yahudaoğulları, kardeşleri Şimonoğullarıyla birlikte gidip **Sefat** Kenti'nde oturan Kenanlılar'ı yenilgiye uğrattılar. Kenti tümüyle yıktılar ve oraya **Horma** adını verdiler.

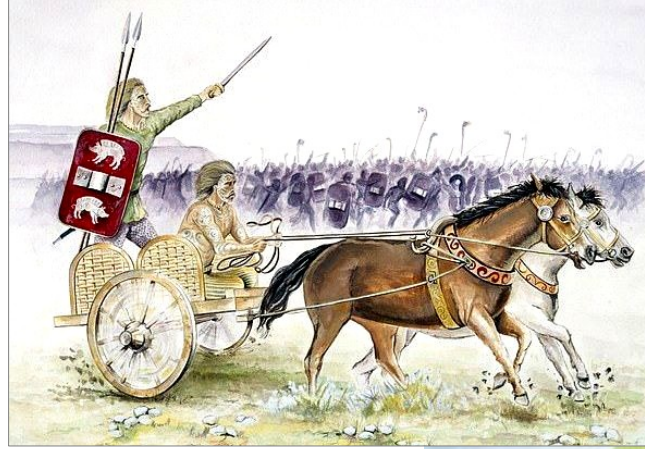

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

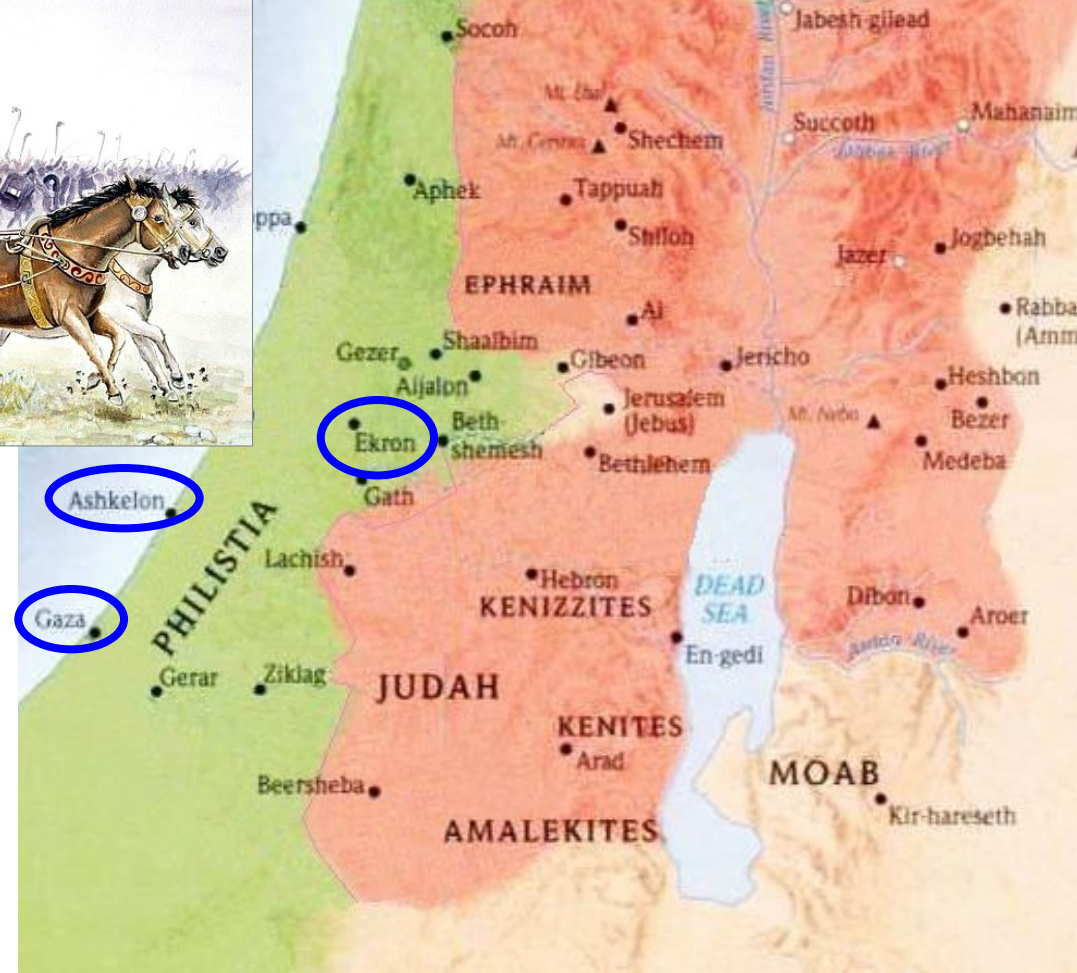
1:18-19

18 Yahudaoğulları Gazze'yi, Aşkelon'u, Ekron'u ve bunlara bağlı toprakları da ele geçirdiler.

19 RAB Yahudaoğulları'yla birlikteydi. Yahudaoğulları dağlık bölgeyi ele geçirdilerse de ovada yaşayan halkı **kovamadılar**. Çünkü bunların demir-ten savaş arabaları vardı.

Demek a.18'de geçen yeni geçici idi. Filist kasabaları her zaman problem yarattı.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:20 Musa'nın sözü uyarınca Hevron'u Kalev'e verdiler. Kalev de Anak'ın üç torununu oradan sürdü.

Say 14:24 Ama kulum Kalev'de başka bir ruh var, o bütün yüreğiyle ardımca yürüdü. Araştırmak için gittiği ülkeye onu götüreceğim, onun soyu orayı miras alacak.

Yasa 1:35 'Atalarınıza ant içerek söz verdiğim o verimli ülkeyi, bu kötü kuşaktan Yefunne oğlu Kalev dışında hiç kimse görmeyecek. Yalnız o görecektir, ayak bastığı toprakları ona ve soyuna vereceğim. Çünkü o bütün yüreğiyle RAB'bin yolunda yürüdü.

1:21 Bununla birlikte Benyaminoğulları Yeruşalim'de yaşayan Yevuslular'ı **kovmadılar**. Yevuslular bugün de Yeruşalim'de Benyamin-oğullarıyla **birlikte yaşıyorlar**.

"**bugün de**" - bu ayet kitabın yazılış tarihini gösteriyor: Davud'un zamanından önce.

2.Samuel 5:6-9 - Kral Davut'la adamları Yeruşalim'de yaşayan Yevuslular'a saldırmak için yola çıktılar. 7 Ne var ki, Davut Siyon Kalesi'ni ele geçirdi. Daha sonra bu kaleye "Davut Kenti" adı verildi.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:22-26

22 Yusuf'un soyundan gelenler **Beytel**'in üzerine yürüdüler. RAB onlarla birlikteydi.

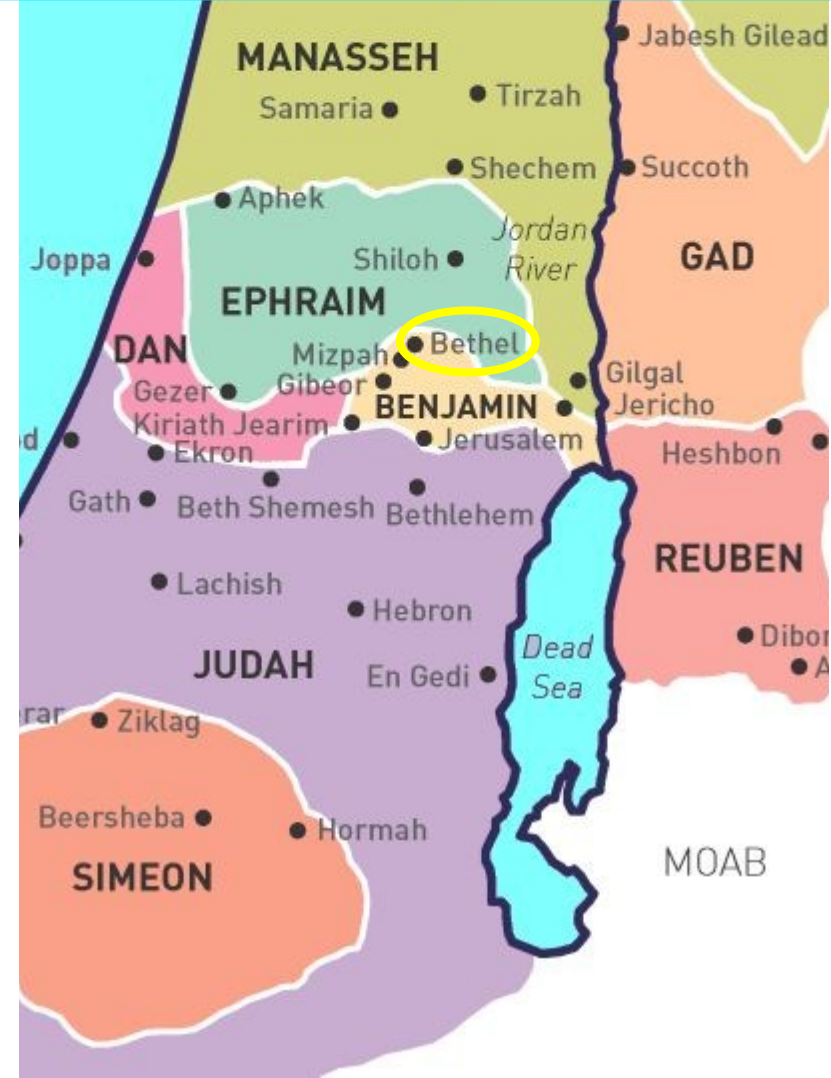
23 Eski adı **Luz** olan Beytel Kenti hakkında bilgi toplamak için gönderdikleri casuslar kentten çıkan bir adam gördüler. Ona, "Kentin girişini bize gösterirsen, sana iyi davranırız" dediler.

25 Kentin girişini gösteren adamlar ailesini serbest bıraktılar, kent halkını ise kılıçtan geçirdiler.

26 Adam *Hitit* topraklarına göç ederek **Luz** adında bir kent kurdu; kent bugün de bu adla anılıyor.

Gen 12:8 İbrahim çadırını Beytel ile Ay Kenti'nin arasına kurdu. Orada RAB'be bir sunak yapıp RAB'be yakardı.

Yar 28:17 Yakup ve, "Ne korkunç bir yer!" dedi, "Bu, Tanrı'nın evinden başka bir yer olamaz. Burası göklerin kapısı."

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:27-29

27 Manaşeoğulları Beytşean, Taanak, Dor, Yivleam, Megiddo ve bunların çevre köylerindeki halkı kovmadı. Çünkü Kenanlılar bu topraklarda kalmakta kararlıydı.

28 İsraililer Kenan halkını tümüyle **kovmadılar**; ama zamanla güçlenince onları angaryasına çalıştırdılar.

29 Efrayimoğulları Gezer'de yaşayan Kenanlılar'ı buradan sürmediler. Kenanlılar Gezer'de İsraililer'in **arasında yaşadılar**.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:30-32

30 Zevulun da Kitron ve Nahalol halklarını kovmadı. İsraililer arasında yaşayan bu Kenanlılar angarya işler yaptılar.

31 Aşeroğulları'na gelince, onlar da Akko, Sayda, Ahlav, Akziv, Helba, Afek ve Rehov halklarını **kovmadılar**.

32 Bu topraklardaki Kenanlılar'ı kovmayıp onlarla **birlikte yaşadılar**.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

1:33-36

33 Naftali Beytşemeş ve Beytanat halkını kovmadı. Buraların halkı olan Kenanlılar'la birlikte yaşayıp onları angaryasına çalıştırdı. 34 Amorlular Danoğulları'nı ovaya inmekten alıkoyarak dağlık bölgelerde tuttular. 35 Amorlular Heres Dağı'nda, Ayalon'da ve Şaalvim'de kalmakta kararlıydılar. Yusuf'un torunları güçlenince onları angaryasına çalıştırmaya başladılar. 36 Amorlular'ın sınırı Akrep Geçidi'nden Sela'ya ve ötesine uzanıyordu.

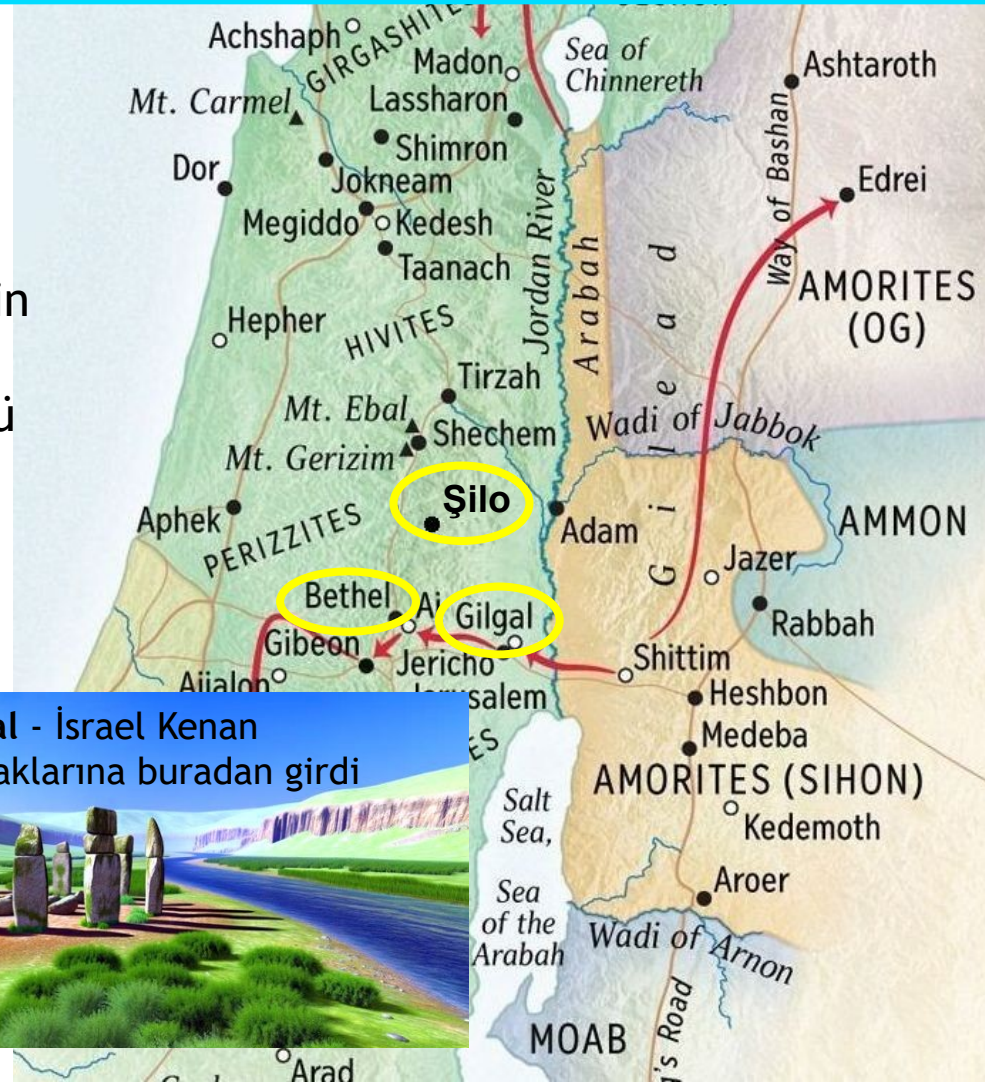
Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:1 RAB'bin meleği Gilgal'dan Bokim'e gitti

Yeşu 5:14-15 Adam, "Hiçbiri" dedi, "Ben RAB'bin ordusunun komutanıyım. Şimdi geldim." O zaman Yeşu yüzüstü yere kapanıp ona tapındı. "Efendimin kuluna buyruğu nedir?" diye sordu. 15 RAB'bin ordusunun komutanı, "Çarışını çıkar" dedi, "Çünkü bastığın yer kutsaldır." Yeşu söyleneni yaptı

Gilgal - İsrail Kenan topraklarına buradan girdi

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:1-5

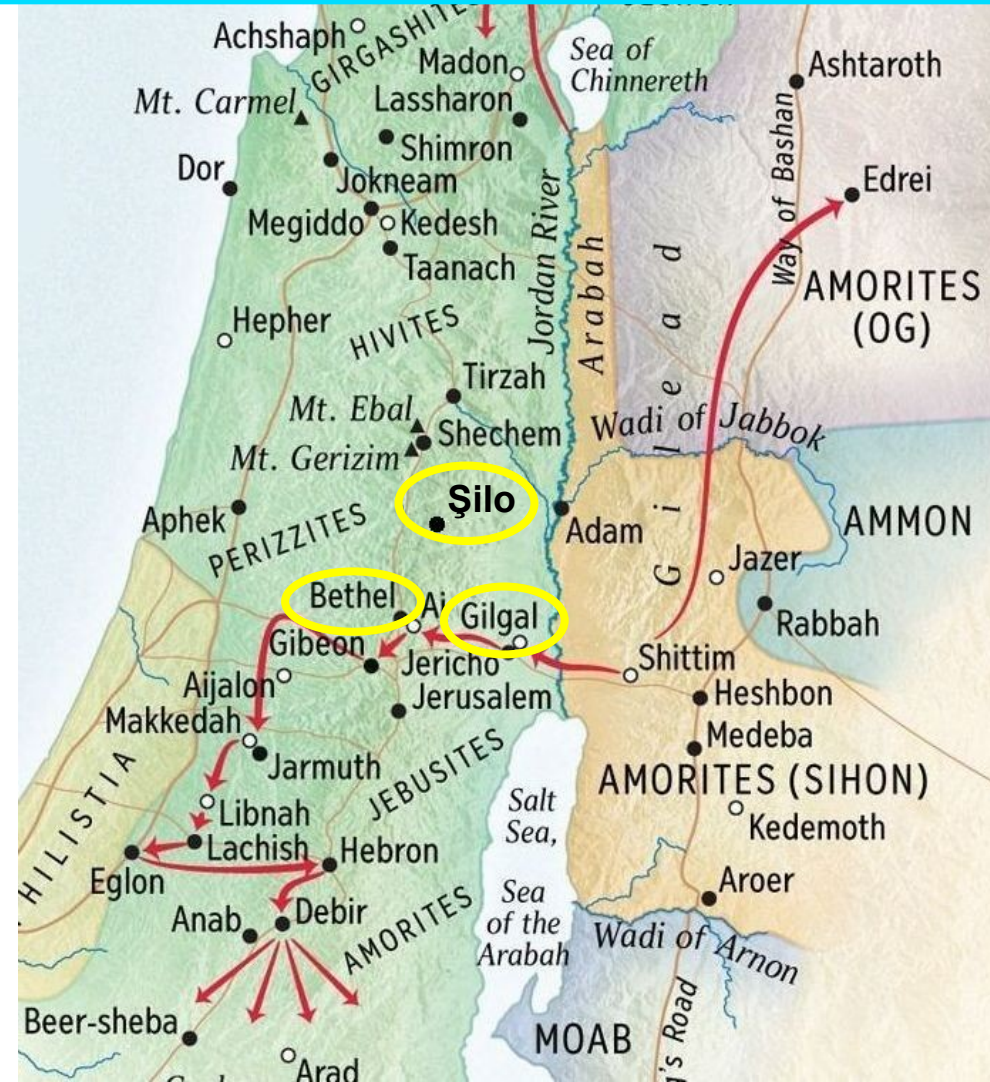
1 RAB'bin meleği Gilgal'dan Bokim'e gitti ve İsraililer'e şöyle dedi:

"Sizi Mısır'dan çıkarıp atalarınıza söz verdiğim toprağa getirdim. 'Sizinle yaptığım antlaşmayı hiçbir zaman bozmayacağım dedim.

2 Dedim ki, 'Bu topraklarda yaşayanlarla antlaşma yapmayın; sunaklarını yıkın.

Bokim

- adın anlamı "ağlayanlar"
- başka yerde geçmiyor
- Şilo yada Beytel için sembolik bir ad olabilir

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:2-5 Ama sözümü dinlemediniz. Bunu neden yaptınız? 3 Onun için şimdi, 'Bu halkları önünüzden kovmayacağım; onlar böğrünüzde diken, ilahları da size tuzak olacak diyorum.'

2:4 RAB'in meleği sözlerini bitirince bütün İsrail halkı hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı. 5 Bu yüzden oraya Bokim adını verdiler ve orada RAB'be kurban sundular.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:6-7

6 Bundan sonra Yeşu halkı gönderdi. İsraililer paylarına düşen toprakları miras edinmek için yola çıktılar. 7 Yeşu yaşadıkça ve RAB'bin İsrail için yaptığı büyük işleri görmüş olup Yeşu'dan sonra sağ kalan ileri gelenler durdukça halk RAB'be kulluk etti.

Çıkış 12:26-27

Çocuklarınız size, 'Bu törenin anlamı nedir?' diye sorduklarında, 'Bu RAB'bin Fısıh kurbanıdır' diyeceksiniz, 'Çünkü RAB Mısırlılar'ı öldürürken evlerimizin üzerinden geçerek bizi bağışladı.'"

- her kuşak yeniden Rab için kazanılmalı
- Töre - yaşanılmış olay arasında fark var

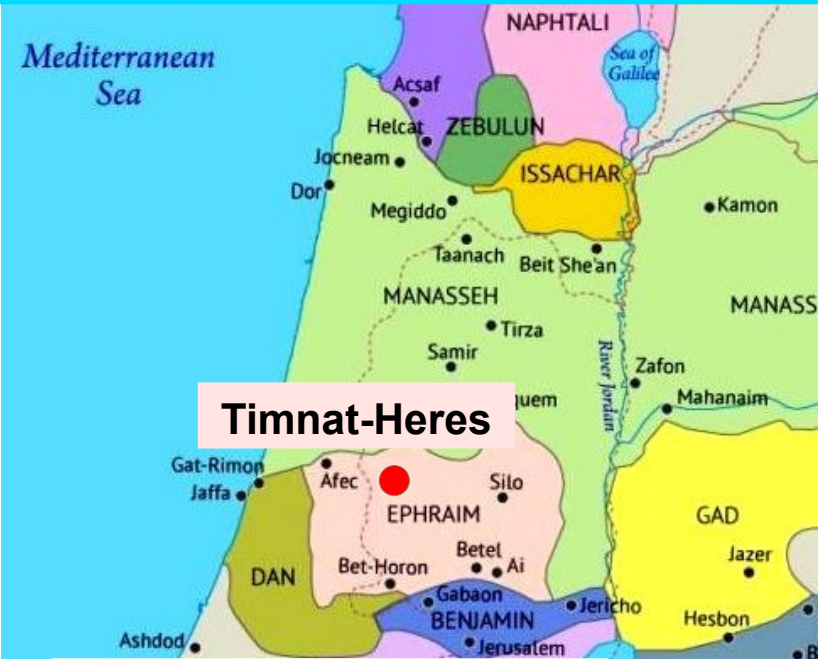
Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:8-9 RAB'bin kulu Nun oğlu Yeşu yüz on yaşında öldü. 9 Onu Efrayim'in dağlık bölgesindeki *Gaaş Dağı'nın* kuzeyine, kendi mülkünün sınırları içinde kalan Timnat-Heres'e gömdüler.

Yeşu 19:49-50

İsraililer bölgelere göre toprakları bölüştürme işini bitirdikten sonra, kendi topraklarından Nun oğlu Yeşu'ya pay verdiler. 50 RAB'bin buyruğu uyarınca, ona istediği kenti, Efrayim'in dağlık bölgesindeki Timnat-Serah'ı verdiler. Yeşu kenti onarıp oraya yerleşti.

- **1:20** Hevron kasabası Kalev'e verildi. İki özel pay, İsrail halkını Kenan'a götüren iki önder için.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:10-13

10 Bu kuşaktan olanların hepsi ölüp atalarına kavuştuktan sonra, RAB'bi tanımayan ve O'nun İsrail için yaptıklarını bilmeyen yeni bir kuşak yetişti.

11 İsraililer RAB'bin gözünde kötü olanı yaptılar, Baallar'a* tapdılar.

12 Kendilerini Mısır'dan çıkararak atalarının Tanrısı RAB'bi terk ettiler. Çevrelerinde yaşayan ulusların değişik ilahlarına bağlanıp onlara taparak RAB'bi öfkeli yaptılar.

13 Çünkü RAB'bi terk edip Baal'a ve Aştoretler'e* tapdılar.

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

1. Tanrıların babası: EL

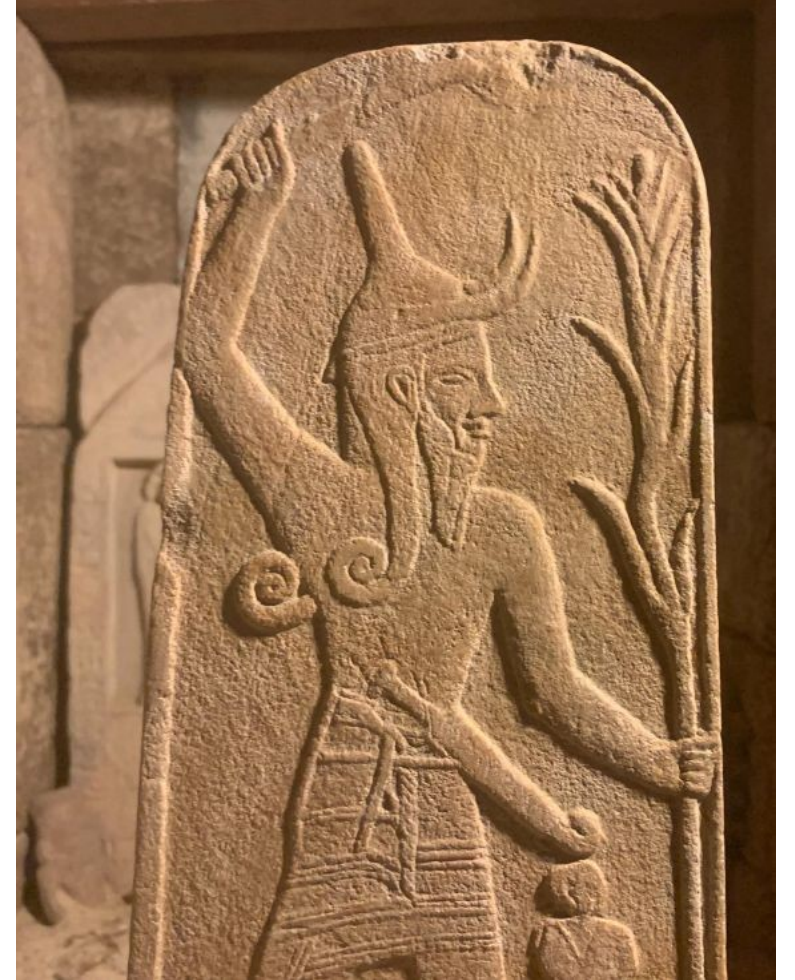
- El, hem herşeyin yaratıcısı, hem de bütün tanrıların babası sayılırdı
- Çoğu defa bir boğa ile gösteriliirdi, yada boğa onu sembolize ederdi.
- EA'da 'El' adı artık genel bir anlam taşıyor ve 250 defa geçiyor.
- Tanımlayıcı ekler: "El-Şaday"
- Çoğulu 'Elohim', tek tanrı olarak 'Yahve'nin yerine geçiyor.

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

2. Baal Kimdir?

- Baal, aslında “efendi” veya “rab” anlamına gelir, ve 'Hadad' tanrısı için kullanılırdı.
- 'El'in oğlu sayılırdı.
- Eski Kenan bölgesinde tapınılan önemli bir fırtına ve bereket tanrısıydı.
- Özellikle yağmur, verimlilik, tarım ve savaş ile ilgilidir.
- "Bulutların üzerinde gezen" - EA'da Yahve öyle gösterilir
- Yeşaya 19:1 - İşte RAB hızla yol alan buluta binmiş Mısır'a geliyor! Mısır putları O'nun önünde titriyor, Mısırlılar'ın yüreği hopluyor.
- İlyas - ateş arabaları = Yahve'nin hizmetçileri bile Baal kadar güçlüdür.2

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

4. Tarihsel Arka Plan

- Tunç Çağı boyunca (yaklaşık MÖ 2000-1200) Kenan bölgesinde Baal tapınışı yaygındı. İsraililer, Kenan topraklarına girdiklerinde bu kültürle karşılaştılar.
- Arkeologlar Ugarit, Hazor ve Megiddo gibi şehirlerde kalıntılar buldu.

5. Baal'ın Özellikleri

- Fırtına ve gök gürültüsü tanrısı olarak görülürdü.
- Çoğu zaman elinde yıldırım veya mızrakla tasvir edilirdi.
- Bereketin kaynağı kabul edildiği için tarım toplumları tarafından önemli sayılırdı.
- Ölüm ve kuraklık güçlerine karşı savaşan bir tanrı olarak anlatılırdı.

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

6. Aşera kim idi?

- Başka adlar: Aştarot, Astarte, İştar
- Kenan ve Fenike dünyasında tapınılan önemli bir tanrıçaydı.
- Bereket, aşk, savaş ve doğurganlık ile ilişkilendirilirdi.
- Çoğu zaman Baal'ın eşi veya ona bağılı bir tanrıça olarak görülürdü.
- Bazı bölgelerde *İştar* ve *Anat* gibi diğer Yakın Doęu tanrıçalarıyla benzer özellikler taşırdı.
- Aşera kültü özellikle bereket ritüelleri ve tapınak ibadetleriyle bağılantılıydı.

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

7. Baal ve Aşera Tapınışı

- Tapınaklarda ve yüksek tepelerde ibadet edilirdi.
- Aşera çoğu defa bir ağacın gövdesi biçiminde tapılırdı. O yüzden EA'da sık sık "her yeşil ağacın altında" söz geçiyor.

1.Krallar 14:23 - Ayrıca kendilerine her yüksek tepenin üstüne ve bol yapraklı her ağacın altına tapınma yerleri, dikili taşlar ve Aşera putları yaptılar. 7

- Sunular, hayvan kurbanları ve adaklar yaygındı. Kimi yerde ve durumlarda insan kurbanları da verilirdi.
- Ritüel danslar ve törensel uygulamalar. Onunla verimlilik sağlanmış.

Özel konu: Baal ve Aşera tapınışı

7. Baal ve Aşera tapınışı

- Göksel evlilik: Baal (yağmur) ve Aşera (toprak) bir araya gelince ekinlere bereket gelirdi.
- O yüzden yeryüzünde erkekler kutsal fahişelerle yattılar, tanrıları memnun etmek için. Çarpıcı bir örnek:

Çıkış 22:26-27

"Komşunuzun abasını rehin alırsanız, gün batmadan geri vereceksiniz. Çünkü tek örtüsü abasıdır, ancak onunla örtünebilir. Onsuz nasıl yatar? Bana feryat ederse işiteceğim, çünkü ben iyilikseverim."

Yahuda ve Tamar

Amos 2:8

Her sunağın yanına,
Rehin alınan giysilerin
üzerine uzanır,
Tanrıların Tapınağı'nda
Ceza karşılığı alınan
şarabı içerler.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:14-15 - Bunun üzerine RAB İsrail'e öfkelen-di. Onları, her şeylerini alan yağmacıların eline teslim etti; artık karşı koyamadıkları çevredeki düşmanlarının kölesi yaptı. 15 RAB söylediği ve ant içtiği gibi, onlara karşı olduğundan, savaşa her gittiklerinde yenilgiye uğradılar. Büyük sıkıntı içindeydiler.

Yağmacılar:

- bütün sene boşuna çalıştın, emeğinin karşılığını alamıyorsun

Yasa 28:29-30 - Yaptığınız her şeyde başarısız olacak, sürekli sıkıştırılacak, yağmalanacaksınız. Sizi kurtaran olmayacak. 30 "Bir kızla nişanlanacaksınız, ama başka biri onunla yatacak. Ev yapacak ama içinde oturmayacaksınız. Bağ dikecek ama üzümünü toplamayacaksınız.

Kölelik:

Yasa 28:47-48 - Madem bolluk zamanında Tanrınız RAB'be sevinçle, hoşnutlukla kulluk etmediniz, 48 RAB'bin üzerinize göndereceği düşmanlara kölelik edeceksiniz.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:16-18

16 Sonra RAB onları yağmacıların elinden kurtaran Hakim çıkardı.
17 Ama Hakimi de dinlemediler. RAB'be vefasızlık ederek başka ilahlara taptılar. RAB'bin buyruklarını yerine getiren ataları gibi davranmadılar, onların izlediği yoldan çabucak saptılar.
18 RAB onlar için ne zaman bir hakim çıkardıysa, onunla birlikte oldu; hakim yaşadığı sürece onları düşmanlarının elinden kurtardı. Baskı ve zulüm altında inledikleri zaman RAB onlara acıyordu.

Günah ve Tövbe kısır döngüsü

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

2:19-23

19 Ne var ki, Hakim ölür ölmez yine başka ilahlara bağlanıyor, onlara kulluk edip tapıyorlardı. Bu yolda atalarından beter oldular. Yaptıkları kötülüklerden ve inatçılıktan vazgeçmediler. 20 RAB bu yüzden İsrail'e öfkelenerek şöyle dedi:

"Madem bu ulus atalarının uymasını buyurduğum antlaşmayı bozdu ve sözümü dinlemedi, 21 ben de Yeşu öldüğünde bu topraklarda bıraktığı ulusların hiçbirini artık önlerinden kovmayacağım.

22 Ataları gibi özenle RAB'bin yolundan gidip gitmeyeceklerini görmek için onları bu uluslarla sınayacağım."

Günah ve Tövbe kısır döngüsü

23 RAB o ulusları hemen kovmamış, Yeşu'nun eline teslim etmeyerek ülkelerinde kalmalarına izin vermişti.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

3:1-3

1 Kenan'daki savaşların hiçbirine katılmamış olan İsrailiiler'i sınamak ve hiç savaş deneyimi olmayan yeni kuşaklara savaş eğitimi vermek için RAB'bin dokunmadığı uluslar şunlardır:

- beş Filist Beyliği
- bütün Kenanlılar
- Saydalılar
- Baal-Hermon Dağı'ndan Levo-Hamat'a kadar uzanan Lübnan dağlarında yaşayan Hivliler.

Sur ve Sayda (Finike)

Hivliler

Beş FİLİST kasaba

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

3:4-6

4 RAB İsrailiiler'i sınamak, Musa aracılığıyla atalarına verdiği buyrukları yerine getirip getirmeyeceklerini görmek için bu ulusları ülkelerinde bıraktı.

5 Böylece İsrailiiler

- Kenan - Hitit - Amor - Periz - Hiv - Yevus

halkları arasında yaşadılar.

6 Onlardan kız aldılar, kızlarını onların oğullarına verdiler ve onların ilahlarına taptılar.

Giriş: İsrail'in suçu (1:1 - 3:6)

İnsan düşüncesi

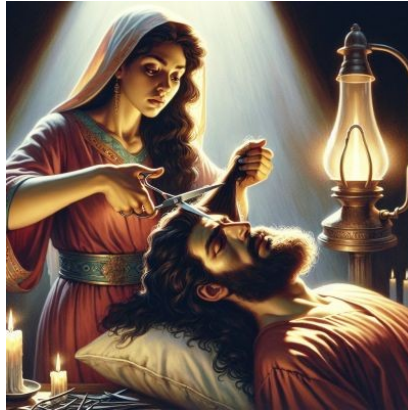
Kuran, Maide 5:5

Daha önce kendilerine kitap verilenlerden olan iffetli kadınlarla ... evlenmek ... size helâldir.

Kuran, Bakara 2:221

İman etmedikleri sürece Allah'a ortak koşan kadınlarla evlenmeyin.

"Gelin bizim haneye geldi mi, o bize uyacak. Biz onu imanlı yapcaz."

Ruhsal düşünce

Yasa 7:3-4

3 Kız alıp vermeyeceksiniz. Kızlarınızı oğullarına vermeyeceksiniz; oğullarınıza da onlardan kız almayacaksınız.

4 Çünkü onlar oğullarınızı beni izlemekten saptıracak, başka ilahlara tapmalarına neden olacaklardır. O zaman RAB size öfkelenecek ve sizi çabucak yok edecek.

"İmansız taraf, erkek olsun kız olsun, imanlı tarafı hep aşağı çekecek."